

Imigrācijas likuma 54.panta pirmajā daļā ietvertā tiesību norma paredz ārzemnieka tiesības lēmumu par aizturēšanu pārsūdzēt vispārējās jurisdikcijas rajona (pilsētas) tiesā

**AUGSTĀKĀS TIESAS
SENĀTA DEPARTAMENTU PRIEKŠSĒDĒTĀJU SĒDES
LĒMUMS**

Rīgā 2011.gada 29.martā

Lieta Nr.5-14/3-2011

Latvijas Republikas Augstākās tiesas priekšsēdētājs Ivars Bičkovičs un Senāta departamentu priekšsēdētāji:

Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs Z.Gencs

Senāta Krimināllietu departamenta priekšsēdētājs P.Gruziņš

Senāta Administratīvo lietu departamenta priekšsēdētāja V.Krūmiņa

sēdē izskatīja Administratīvās apgabaltiesas iesniegumu par lietas pakļautību.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 12.oktobrī Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes Rīgas 1.kategorijas dienesta Daugavgrīvas 1.kategorijas nodaļas amatpersonas aizturēja pieteicēju V.K. viņas dzīvesvietā un nogādāja Daugavgrīvas 1.kategorijas nodaļā, kur pieteicējai sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolus par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 175., 190.¹³ pantā un 189.panta pirmajā daļā paredzētajiem pārkāpumiem un protokolu Nr.12 par ārzemnieka aizturēšanu saskaņā ar Imigrācijas likuma 51.pantu, ar kuru nolemts aizturēt pieteicēju un ievietot Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes Aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā „Olaine”.

Pieteicēja 2010.gada 13.novembrī iesniedza pieteikumu tiesā par viņas aizturēšanas lēmuma pārsūdzēšanu. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese ar 2010.gada 16.novembra lēmumu atteicās pieņemt pieteikumu. Tiesnese secināja, ka Valsts robežsardzes amatpersonu rīcība, aizturot pieteicēju un ievietojot viņu ārzemnieku izmitināšanas centrā, ir faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma 89.panta izpratnē, līdz ar to lieta nav piekritīga

vispārējās jurisdikcijas tiesai. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 16.novembra lēmums stājies spēkā.

[2] 2010.gada 6.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums, kurā lūgts atzīt par nelikumīgām Valsts robežsardzes amatpersonu darbības, kas izpaudās pieteicējas aizturēšanā un nogādāšanā Daugavgrīvas 1.kategorijas nodaļā, atzīt par nelikumīgu un nepamatotu pieteicējas novietošanu Aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā „Olaive”, piedzīt pieteicējai nodarīto zaudējumu, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzību Ls 7590.

Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2010.gada 9.decembra lēmumu atteicās pieņemt pieteicējas pieteikumu. Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja 2008.gada 6.oktobra lēmumu Nr.5-16/1-2008 par lietas pakļautību Valsts robežsardzes aizturēšanas protokols nav administratīvais akts, bet gan procesuāla piespiedu līdzekļa piemērošana vai atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksam – pasākums administratīvo pārkāpumu lietas lietvedības nodrošināšanā. Atbilstoši Administratīvā procesa likumam administratīvajai tiesai nav tiesību lemt par tāda procesuālā piespiedu līdzekļa vai pasākuma administratīvo pārkāpumu lietas lietvedības nodrošināšanā piemērošanu kā aizturēšana. Līdz ar to jautājumi par ārzemnieku aizturēšanu tiek risināti vispārējās jurisdikcijas rajona (pilsētas) tiesās. Tā kā konstatēts, ka pieteikumā ietvertais pamata prasījums nav pakļauts izskatīšanai administratīvā procesa kārtībā, tad tiesā atsevišķi nav izskatāms arī tam pakārtotais prasījums par atlīdzinājumu par pieteicējai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem, personisko un morālo kaitējumu.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar pieteicējas blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneses lēmumu, Administratīvā apgabaltiesa ar 2011.gada 23.februāra lēmumu vērsās pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja ar lūgumu izšķirt jautājumu par pieteikuma pakļautību.

Motīvu daļa

[4] Saskaņā ar Imigrācijas likuma 54.panta pirmo daļu Valsts robežsardzes amatpersonai šā likuma 51.pantā minētajos gadījumos ir tiesības aizturēt ārzemnieku līdz 10 diennaktīm. Ārzemniekam lēmumu par aizturēšanu ir tiesības pārsūdzēt tiesā. Pieteikuma iesniegšana tiesai neaptur lēmuma darbību.

Minētā panta otrā daļa nosteic, ka aizturēt ārzemnieku ilgāk par 10 diennaktīm Valsts robežsardzes amatpersonai ir tiesības tikai ar rajona (pilsētas) tiesas (atbilstoši aizturētā ārzemnieka faktiskajai atrašanās vietai) tiesneša lēmumu. Pamatojoties uz Valsts robežsardzes

amatpersonas iesniegumu, tiesnesis pieņem lēmumu par ārzemnieka aizturēšanu uz laiku līdz diviem mēnešiem vai par aizturēšanas atteikumu.

Savukārt Imigrācijas likuma 55.panta sestā un septītā daļa paredz, ka tiesneša lēmumu ārzemnieks vai Valsts robežsardzes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona var pārsūdzēt 48 stundu laikā no lēmuma noraksta saņemšanas brīža. Rajona (pilsētas) tiesa nekavējoties izskata iesniegto sūdzību un pieņem lēmumu pēc būtības. Attiecīgajā lietā pieņemtais apgabaltiesas lēmums nav pārsūdzams.

No minētajām tiesību normām izriet, ka lēmumu par ārzemnieka aizturēšanu uz vairāk nekā 10 diennaktīm vai aizturēšanas termiņa pagarināšanu pieņem vispārējās jurisdikcijas tiesas tiesnesis, un šāda lēmuma kontrole piekrīt vispārējās jurisdikcijas tiesai.

[5] Imigrācijas likums *expressis verbis* nedod skaidru atbildi par Valsts robežsardzes lēmuma par personas aizturēšanu līdz 10 diennaktīm piekritību. Izvērtējot aizturēšanas pārsūdzību regulējošās tiesību normas sistēmiski un teleoloģiski, secināms, ka Imigrācijas likuma 54.panta pirmajā daļā ietvertā tiesību norma paredz ārzemnieka tiesības lēmumu par aizturēšanu pārsūdzēt vispārējās jurisdikcijas rajona (pilsētas) tiesā.

[6] Turklāt jau ar 2008.gada 6.oktobra lēmumu Nr.5-16/1-2008 tika izšķirts šādu kategoriju lietu pakļautības jautājums, proti, ka tās ir pakļautas vispārējās jurisdikcijas tiesām. Senāta departamentu priekšsēdētāju sēde nesaskata pamatu pārskatīt jautājumu par minēto lietu kategoriju pakļautību.

[7] Taču attiecībā uz konkrētās lietas pakļautību, lai nodrošinātu pieteicējas pieeju tiesai un efektīvu tiesību aizsardzību, ņemot vērā, ka Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 16.novembra lēmums, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu, stājies spēkā, V.K. pieteikums izskatāms administratīvajā tiesā.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz likuma „Par tiesu varu” 50.panta piekto daļu, Augstākās tiesas priekšsēdētājs un Senāta departamentu priekšsēdētāji

n o l ē m a

atzīt, ka V.K. pieteikums par Valsts robežsardzes amatpersonu darbību, aizturot V.K. viņas dzīvesvietā un nogādājot Daugavgrīvas 1.kategorijas nodaļā, atzīšanu par nelikumīgām, V.K. novietošanu Aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā „Olaive” atzīšanu par nelikumīgu, V.K. nodarīto zaudējumu, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzības Ls 7590 piedziņu izskatāms administratīvajā tiesā.

Priekšsēdētājs	<i>(paraksts)</i>	I.Bičkovičs
Senators	<i>(paraksts)</i>	Z.Gencs
Senators	<i>(paraksts)</i>	P.Gruziņš
Senatore	<i>(paraksts)</i>	V.Krūmiņa

NORAKSTS PAREIZS.
Augstākās tiesas priekšsēdētājs

I. Bičkovičs